

EDITORIAL

Vážení čtenáři,
vítejte u dalšího čísla časopisu STUDENT. Tentokrát nevychází na začátku měsíce, jak je zvykem, ale coby speciál až těsně před Vánoci. Tomu také tematicky odpovídají některé texty – přečíst si můžete například přehled letošních štědrovečerních pohádek, který pro Vás sestavili Ondra s Lukášem, nebo kritický komentář k filmu Mrazík od Pavla Galyše. Dále se pak

SMRT MONOTÓNÍM POHÁDKÁM ANEB RAD- ŠI VÁNOČNÍ KLASIKU, PROSÍM

Vánoce jsou za rohem a jako každý rok se český divák může těšit na těch pár krásných dní strávených s rodinou a talířem cukroví před televizní obrazovkou. A jako každý rok si Česká televize připravila zbrusu novou štědrovečerní pohádku, od které si slibuje sledovanost, a k tomu navíc bohatou nabídku starších českých pohádek, které k Vánocům v naší zemi neodmyslitelně patří. Ačkoliv je tato nabídka bezpochyby pestrá (samozřejmě doplněna soukromými televizními společnostmi) a bez Popelky nebo S Čerty nejsou žerty si zkrátka našinec Vánoce nedokáže ani představit, tomuto nekonečnému sledu vládne jednotvárnost, snad až jednodušnost pohádek a každý divák by snad po již zmíněných klasikách i modernějších výplodech, které jsou takřka natočené „na jedno brdo,“ uvítal zpestření.

Právě proto není překvapením, že dle letošních veřejných průzkumů se nebývale vysoko umístila vánoční klasika jiného rázu, nebo snad, chcete-li, jiného původu – ikonický Mrazík. Sovětská pohádka z šedesátých let minulého století v Čechách zlidověla – kdo by si nevzpomněl na krásnou Nastěnku, zlou macechu a nafoukaného Ivánka? Ale jak to, že i přes rostoucí nevoli k východoevropské kultuře a čemukoliv ruskému popularita Mrazíka neklesá?

můžete těšit na krátkou, ale velmi zdařilou povídku Dana Strnada, reportáž z Mikulášského volejbalu od Kačky Mourkové, a v neposlední řadě také na indický deník Ondry Galyše s velice ostrými a nevšedními postřehy. Zkrátka, není toho málo.

Přejeme Vám antistresové čtení

Za redakci Standa Dvořák

CHCEŠ PŘÍSPÍVAT DO STUDENTA? POŠLI NÁM EMAIL!

Folklórní tematika filmu má s obrazem moderního Ruska nebo SSSR pramálo společného – je tedy možné oprostít se od vedlejších (politických, neuměleckých) okolností – vhodné dobové kostýmy i lokace přidávají filmu jakousi romantickou hodnotu, možnost obdivovat starodávnou kulturu i nádhernou přírodu (obzvlášť záběry natočené na Kolském poloostrově téměř za polárním kruhem), která se ke kouzelnému, pohádkovému příběhu bezvadně hodí.

Navíc se v průběhu celého příběhu vyskytují skvěle natočené a herecky ztvárněné obrazy: od Nastěnky prosící slunce, aby vyšlo později, úderné scény, kdy Marfuša spadne do rybníka a smluvený nápadník pronese „Nastěnku chci za ženu,“ po velkolepou svatbu v ledovém paláci nebo sáňky samouchodky tažené na provázku – uměleckou tvořivost a úsilí zkrátka filmovému štábu nelze odepřít.

BÁSEŇ

Ne na dosah, ale daleko mimo něj
křížují racci, nevědí o samotě,
vyvažují křídly svou malou beznadějí.

Říci mu: Racku, kdo, ach kdo tě

jednou zas rozpozná, tebe, beze jména,
v letu zvířeném a hladce vrávoravém,
ve větru, v závratí, pod níž buší pěna,
mezi tolika jinými nad přístavem?

STANISLAV DVOŘÁK

Avšak nejdůležitějším aspektem je zde nesmazatelná „česká stopa,“ tedy překlad a dabing. Jedině český překlad je dílo samo o sobě, které snad převyšuje samotný originál: věděli jste, že v původním ruském znění není text veršován? Fráze jako „Kdybys nebyl hlupákem, nestal by ses medvědem!“ nebo text písně „Když se dívám na sebe, tak se musím pochválit...“ utkvěly díky rýmu lehce v paměti. Stejně tak je nezapomenutelná Ježibaba v podání Františka Filipovského. Skoro by se dalo říct, že jsme si Mrazíka přivlastnili.

Nutno dodat, že se najde mnoho lidí, kteří budou „rusáckým“ Mrazíkem věčně opovrhovat, ale tak i onak se jedná o kulturní fenomén, nikoliv pouhopouhou vánoční pohádku. Jako každý rok se máme na Vánoce v televizi na co těšit.

PAVEL GALYÁŠ

INDICKÁ ODYSSEA ANEB JAK JSME OBJEVOVALI NEZNÁMÉ

Tým devíti dobrodružstvíchtivých studentů a dvou odvážných učitelů se na konci listopadu vydal do daleké Indie. Všichni mysleli hlavně na dvě věci – přežít a případně si exotický pobyt také náležitě užít. Brzy ale expedičníkům došlo, že o situace, ve kterých budou vytaženi z komfortní zóny, nebude žádná nouze. Po půlroce příprav, sbírání vakcinací do očkovacích průkazů a balení na poslední chvíli epické výpravě již nic nebránilo.

To NEJLEPŠÍ z indického deníku...

Turek (Den 1 – pátek 24.listopadu) – Letiště Istanbul

Procházíme istanbulské letiště skrz naskrz. Když jsme se konečně rozhodli si něco koupit, ve frontě nás osloví pán, který zrovna platí. „Can I have your passport?“ K jakékoliv koupi je totiž zapotřebí právě cestovní pas a letenka. Odpovídáme: „Isn't there a risk or something?“ Následně zakročuje i prodáváč: „What risk? It's Toblerone, not cocaine! Potom, co nás pán přesvědčí tím, že je to dárek pro jeho syna, stále přemýšlíme nad tím, kde má svůj pas...

Pravidla nepravida (Den 2 – sobota 25.listopadu) – Mumbai, Beverly Park Hotel

Po aklimatizaci na hotelu a obědu jdeme na krátkou procházku po okolí. V blízké lékárně si každý pořizujeme Odomos, mast proti komárům, kterých je tu nespočet, stejně jako rikš, malých motorových tříkolek. Právě nimi se ve skupinkách chceme dostat do nákupního centra. Při jízdě je lepší zavřít oči, ušetříte si tak pohled na milimetrové mezery mezi vozidly, předjíždění nebo řidičovu ledabylost.

Tančí dokud můžeš (Den 3 – neděle 26.listopadu) – Mumbai, řeka Mithi

Sběr odpadků a úklid u řeky je za námi. A protože jsme v Indii, jak jinak ocenit dobrou práci než pořádným tancem. Nejenže nás DJ seznámil s hindskou muzikou, ale my jsme ho seznámili s Lady Karneval. V sídle nevládní organizace dostáváme na rozloučenou lahodné banány.

Selfie...? (Den 4 – pondělí 27.listopadu) – Mumbai, Hanging Gardens

V půlce našeho poznávacího dne města se nacházíme v krásných zahradách. Není to poprvé ani naposled, co nás místní zastavují a chtějí se vyfotit. Možná by nejraději přivedli na fotku i celou svou rodinu. Sami mezi sebou závodí, kdo s námi stihne zapózovat jako první. Alespoň jsme poprvé v životě okusili, jak se cítí právě celebrity.

Starosta Valu (Den 6 – středa 29.listopadu) – Matheran

Starší muž, který nás vede přírodou se jmenuje Valu. Dle našich domněnek plní v místní vesničce, dole v údolí, roli starosty. S každým se zdraví, každého zná. I my s ním někdy prohodíme těch pár hindských slov (opice...bandar), které nás za tu dobu v Matheranu naučil.

Půlnoční oslava (Den 8 – pátek 1.prosinec) – Matheran

Poslední listopadové minuty trávíme venku na verandě, připravujeme prezentaci na indické školní assembly. Před zasluženým spánkem, nás ale pan Marks ještě zve na tradiční indický rituál. Odbyla půlnoční, je 1.prosinec a narozeniny tak slaví hned dva členové naší výpravy, a jak praví indická tradice, oslavit se to musí hned v prvních minutách nového dne.

Poslední noc (Den 14 – čtvrtek 7.prosinec) – Mumbai, Chaitanya Towers

Zítří v jednu ráno musíme vstávat, abychom odjeli na letiště. Někteří spát jdou, někteří zůstávají vzhůru. V televizi sledujeme bollywoodské drama, vytváříme si svoji Mikulášskou diskotéku anebo vzpomínáme na uplynulý týden a zážitky, které přinesly.

ONDŘEJ GALYAŠ

INDIE 2023	David	Ondra	Vojta	Kryštof	Karolína	Jana	Jindra	Elen	Michael
nejlepší ubytování	host family	Rugby, Matheran	host family	host family	host family	host family	host family	host family	host family
Mumbai / Matheran	Matheran	Matheran	Mumbai	Mumbai	Matheran	Mumbai	Mumbai	Matheran	Matheran
nejlepší jídlo	chicken tikka masala	naan	butter chicken	kosočvercovit é sladkosti		butter chicken	tandoori chicken	samosa	butter chicken
nejlepší nápoj	Thums up	Thums up	masala chai	Thums up	Thums up	Thums up	jal-jeera	Thums up	Thums up
autobus / rikša	rikša	rikša	rikša	rikša	rikša	rikša	rikša	rikša	rikša
největší překvapení	dobrá vegeteriánská jídla	tři sluhové v jedné domácnosti	lokální dopravní návyky	hadice na záchodech	záchody bez toaletního papíru	doprava	sluha ve výtahu na zmáčknutí patra	jak je jídlo dobré a zároveň ostré	oslava mých narozenin po půlnoci
nejsilnější zážitek	Dharavi	Dharavi	indická party	indická party	práce s dětmi ve vesničce	Dharavi, jízda na střeše auta	Dharavi	indická party	Dharavi

POVÍDKA

Už jste někdy dostali za úkol napsat slohovou práci, do které zakomponujete dílo Vašeho učitele? Studenti oktávy právě takový úkol dostali - psali v návaznosti na nejnovější knihu P. Trnkové - Rodinné poklady. Jak se s tím vypořádal D. Strnad? (pozn. red. úryvek z knihy Rodinné poklady je psán jiným fontem a kurzívou)

Shledání

Je den jako každý jiný. Hans sedí ve své lavici a Lucii monotónní výklad mu do hlavy jedním uchem vchází a vzápětí druhým vychází. Co by se také namáhal s ostražitým posloucháním zjednodušené lekce o balistických křivkách. Těch má posledních pár dní plnou hlavu. Pokud se spletl v nějakém z parametrů rovnice, Laičin změřený život bude mít jen a pouze na svém triku. Místo ocenění, že se mu v pouhých devíti letech podařilo dostat živého tvora za hranici Vesmíru, by tak byl prostým zabijákem. „Ale co už s tím nadělám?“ pomyslí si Hans, „věda musí mít své oběti.“

Když v tom na obloze zazáří nažloutlé světlo tavicího se termického štítu. Po chvilce zhasíná, aby odhalilo kapsli s třemi červenými padáky pomalu se snášejícími na dvůr školy. „Děti, hodinu končí učitel, ne ohnivá koule za oknem!“ křičí paní učitelka, ale ohlušující rachot radujících se dětí již nejde zastavit. Hanse tato skutečnost jistě těší, zároveň ale pochybuje o svých dovednostech a schopnostech a pozoruje kapsli snášející se asi 20 metrů jihovýchodně od určeného místa přistání. „Nemůže bejt každej den posvícení,“ pomyslí si a s napětím čeká na otevření dveří modulu.

Doted' děti celou podívanou pozorovaly ze svých míst, když se ale začaly objevovat oranžové záblesky výstražného majáku, který doprovázel otevření kapsle, děti si již stoupají a vyhlíží místo s nejlepším výhledem.

[...] „Paní učitelko, Lajka, vždyť to je přece Lajka, ona se nám vrátila Lajka!“ vykřikne některý z žáčků hystericky. Ostatní se nahnou k oknům. Děti jsou nadšené, třískají do oken, objímají se, ječí.

„Paní učitelko, zeptejte se, jestli je v pořádku.“

Lucie se postaví na parapet a otevře vrchní část okna, vystrčí hlavu a zavolá na ulici:

„Dobrý den, děti se ptají, jestli je pejsek v pořádku.“

„Fenka... Je, zaplat'pánbůh, je!“ Paní je šťastná, že si může popovídat.

„A co se jí stalo?“

„Lítala bůhví kde, několik dnů byla v luftu. Ale vrátila se, sice potřhaná, ale celá.“ [...]

Hans opovrženě namítá: „Bůhví kde? Tak to jsem asi Bůh. Byla na oběžné dráze Země, holka jedna šikovná, tak z toho nedělejte hysterii a pusťte ji ke mně.“ Hanse myšlenka toho, že by jen Bůh věděl, kde Lajka lítá, trošku rozhodila, přece jen, po hodinách práce strávené návrhy a stavbou rakety se nechce o zásluhy dělit s fiktivní postavou. I on svého „Boha“ ale má, je jím vědecká metoda. Ovšem slovní spojení „vědeckámetodaví kde“ se asi jen tak neuchytí, říká si s úšklebem a běží naproti své milované Lajce. „Pojď ke mně, kočko, seš celá?“ říká Hans, načež mu Lajka odpoví jen strohým: „Haf, haf!“ Hans se pousměje a tiskne Lajku v náruči. „Konečně zase spolu.“

DANIEL STRNAD

(Chcete vědět, jak se tato povídka paní Trnkové jmenuje doopravdy a o čem skutečně je? Dojděte do Bretaně za paní Pavlou, určitě vám své Rodinné poklady ráda půjčí.)

VÁNOČNÍ KOUZLO V TELEVIZI: POHÁDKY, KTERÉ NESMÍTE MINOUT

Cukroví od babičky, dárky pod stromečkem, kapr k večeři, ale hlavně pohádky, ty jsou s vánočním časem naprosto spjaty. Ani letos tomu nebude na českých televizních obrazovkách jinak. Za naší redakci nabízíme tři, které byste si neměli nechat ujít:

Klíč svatého Petra

Do krádeže klíče svatého Petra jsou zapleteni tři lidé: zloděj Vilém, podvodnice Emilie a Tobiáš, který je v tom ale úplně nevinně. Při přetahování o uloupené věci skončí všichni tři v zámeckém rybníku u vodníka jako dušičky. Když se ocitnou před nebeskou bránou, svatý Petr je pošle zpátky na zem, aby ve stanovené lhůtě našli jeho klíč, jinak přijdou do pekla. Pátrání je zavede na zámek, kde je čeká kromě krásné princezny a dobrotivého krále setkání se zrádnými kancleři a jejich proradnými plány (-ČT).

Pohádka České televize na Štědrý den je jedním z nejsledovanějších pořadů roku, po rozbalení dárků si ji pustí miliony diváků. Letos ji ČT svěřila, už počtvrté, dvojici režiséra Karla Janáka a scenáristy Petra Hudského, kteří spolupracovali např. na pohádkách Korunní princ

nebo Princezna a půl království. Natáčelo se v prostředí hradu Zvíkov, na zámku Sychrov a ve Slavonicích. Díky své vysoké sledovanosti je štědrovečerní pohádka ostře hodnocena a tak filmoví kritici u každoroční tradice oko určitě nepřimhouří. Uvidíme, jak si povede ta s pořadovým číslem 30. (režie Karel Janák, hrají – F. Březina, D. Novotný, S. Remundová, L. Příkazký, 2023)

O Vánoční hvězdě

Do stodoly učitele Václava spadne jednoho dne hvězda Denička, snoubenka zářivého Siria, kterou na zem srazila žárlivá Proxima. Každá hvězda na zemi vyhasíná - síly jí ale může dodat čistá, nesobecká láska. Když Denička zjistí, že Václav miluje princeznu, rozhodne se pomoci jejich lásce a tím zachránit i sebe. Jenže Proxima se rozhodně nevzdává a je odhodlaná udělat cokoli, aby zazářila vedle Siria místo Deničky (-ČT).

STUDENT

Již třetím rokem nás svým humorem i příběhem zaujme pohádka Vánoční hvězda. Nalezneme v ní například sobeckého Siria, ostatně

sám o sobě rád říká: „Nejjasnější hvězda ze všech, mocný Sirius. Tak tady jsem, tak tady mě máte!“ Příběh je však kromě vtipu plný i děje – co se stane hvězdě, která spadne na zem, zachrání ji láska Bezejmenného a pomůže

ke štěstí i princezně a Václavovi? To vše a mnohem víc se dozvíte v pohádce o tom, jak to na nebi ve skutečnosti je. (režie Karel Janák, hrají – T. Ramba, V. Kotek, O. Sokol, A. Geislerová, 2020)

Čert ví proč

Pohádka o království, kde slušnost, čest a úctu k lidem nahradila láska k moci a k penězům. Bude tolik očekávaným spasitelem chlapec přicházející s oslíkem? (-ČT)

Pohádka, ve které spatříte pravé peklo plné dábelky se usmívajících čertů, vypráví o smlouvě krále se samotným Luciferem, který uchvátí nejen svým hrůzostrašným pohledem, ale i gymnastickými prvky při svých skocích ze studny na zahradu bylinářky. Humorný zvrat

nastává v době, kdy Lucifer posílá na zem čerta Urugala, aby získal srdce princezny Aničky – to je součástí jeho plánu, jak získat nad celým královstvím moc. Kníže Laguru (čert Urugal), tak vyráží a ničeho se nebojí, což dokazují jeho první slova ke králi: „Ahoóóó“, a princezně: „To je Aaanniččkkaa, kozzííí nooožžiiččkka“. Proč ví čert proč se dozvíte i po dvaceti letech na obrazovkách ČT. (režie Roman Vávra, hrají – C. Kassai, J. Lábus, E. Holubová, P. Liška, 2003)

Časy v TV

Klíč svatého Petra – 24.12., 19:00
O Vánoční hvězdě – 24.12., 17:25
Čert ví proč – 28.12., 20:05

At' už si o svátcích pustíte jakoukoliv pohádku, přejeme vám krásné Vánoce plné splněných přání.

ONDŘEJ GALYAŠ A LUKÁŠ MICHALIK

TAKOVÁ MALÁ (VOLEJBALOVÁ) TRADICE

Letošní rok přinesl mnohá překvapení. Od těch malých jako je například vítězství Darii a Dominika ve Stardance, až po ty velké, čímž mám samozřejmě na mysli vítězství učitelů v Mikulášském volejbalovém turnaji v OG. Přiznám se, že když jsem téměř dva roky zpátky psal do STUDENTA článek o stejném turnaji, začínal (oprávněně) slovy: „Učitelský půst pokračuje, i tak by se dal shrnout výsledek volejbalového turnaje...“. V každém případě se tento půst zastavil v prosinci 2023.

V dnech předcházejících turnaji se organizátoři potýkali s přihlašováním a odhlašováním na poslední chvíli. Pan Tomášek rušil svoji účast jen pár minut před začátkem, jelikož ho nějaký šprýmař (a všichni víme že to byl p. Drozdek...) do tabulky zapsal bez jeho vlastního vědomí. Nakonec tedy turnaj začal s šesti týmy, rozdělených do dvou tříčlenných skupin. Hned 5 týmů studentů doplnil jeden tým učitelů, který si dokráčel až k vítězství. Ve skupině v Tělocvičně si učitelé hravě poradili s dvěma týmy studentů a dostali se z prvního místa přímo do semifinále. Z druhého místa postoupil tým Students 1, kteří jako jediní rotovali a hráli již s předem určeným nahrávačem a všemi ostatními pozicemi. Ti taktéž postoupili do semifinále, kde se utkali s vítězem skupiny z Haly, týmem Students 2. Tedy, studentů... Měli mezi sebou i jednoho veterána, absolventa M. Nováka, který jako jediný z absolventů tento večer do Babic dorazil. Druhé semifinále hráli učitelé proti Students 4, kteří postoupili z druhého místa ve skupině v hale. Play-off se neslo v podobném duchu jako skupinové zápasy. Balon létal z jedné stra-

ny na druhou a hra byla velice vyrovnaná. Obě semifinále tak byly velmi napínavé, obzvláště to mezi dvěma studentskými týmy, kde jsme byli svědky obrátů v koncovkách obou setů, kdy Students 2 otočili oba sety ze stavu 11:13 na 15:13, respektive 16:14. Finále se hrálo na rozdíl od předchozích zápasů na dva vítězné sety, ovšem až do 25 bodů. Tento dlouhý zápas dopadl lépe pro tým učitelů, který zaslouženě vyhrál, a bujaré oslavy tak mohly propuknout...

Vítězem se tedy stal tým učitelů ve složení Vlado Grejták, Michal Klauz, Luděk Michalík, Tereza Nováková, Ondra Drozdek, a Ludmila Tomanová, která byla před finále přibrána do týmu.

Cíl je do příštího roku jasný. Nalákat více než 1 absolventa, porazit učitele, a vyhrát konečně jednou jako studentský tým. Naprosto upřímně ale dodávám, že turnaj se více než podařil, všichni odcházeli spokojeni, protože je úplně jedno, kdo vyhraje. Vážně. Možná...

KATEŘINA MOURKOVÁ S PŘÍSPĚNÍM MATTHEWA NOVÁKA